

„Csodálatos dolgokra vágyakozom”

Interjú *Konstantin Wecker* dalszerzővel

Wecker úr, meditált már ma?

Ma még nem. Két éve kissé nagy vagyok.

Pedig a meditálás hozzátartozik egy szerzeteshez.

Igen, természetesen. Ügyelnünk kell azonban arra, mit értünk meditáción. Buddha azt mondja: A meditációnak annyi útja létezik, ahány ember van. Számomra mindig a zongorázás jelentette a meditálást, különösen az improvizáció. Olyankor annyira sodródik az ember, hogy a gondolkodásunkban tartósan jelen lévő mellékes színterek mind elmosódnak.

Legújabb könyvének címe: Szerzetes és harcos. Valóban szerzetesnek tekinti magát?

Klasszikus értelemben nem. A „Szerzetes és harcos” cím idézet az egyik dalomból. Két jelképről van szó, amelyek azt a gondolatot foglalják össze, amelyet a könyvemmel szeretnék közvetíteni: a spiritualitást és a politikai elkötelezettséget össze lehet kapcsolni. Persze először különösen hat, ha olyan valaki beszél a szerzetesi létről, aki egyszer azt írta: „Aki nem élvez, az élvezhetetlen”, és azt, hogy „Az elég nem elég”. De a kontemplációban töltött élet iránti vágy mindig is élt bennem. Néha sikerült is így élnem – mindenesetre nem túl sokáig (nevet).

És mi a helyzet az önben lévő harcossal?

A harcosságot hangsúlyozni még kihívóbban hangzik, mivel bevallottan pacifista vagyok. De számomra a harcosság annak a jelképe, hogy a pacifizmus nem jelenti azt, hogy lagymatagok vagyunk. Olyanok, akik csupán odaállnak, és hagyják, hogy jobbról-balról felképeljék őket. Pacifistaként radikálisak is lehetünk.

Szüksége volt az idősebb kor érettségére ahhoz, hogy ilyen gondolatokat tudjon megfogalmazni?

Biztosan. De mindig kiálltam azon spirituális élményeim mellett, amelyekben már gyerekkoromban részem volt. Olyan élmények voltak ezek, amelyek által világossá vált számomra, hogy „több dolgok van-

nak földön és égen, mintsem bölcselmünk álmodni képes”, ahogyan oly szépen írja Shakespeare: egy nagy, nem racionális tér, amelyet értelmünkkel nem tudunk megragadni, de meg tudjuk sejteni.

És amelyet ön Istennek nevez?

Az „Isten” szóval gondjaim vannak, de használom. Abban a korszakomban, amikor leszámoltam mindennel, aminek csak köze van a valláshoz és Istenhez, még akkor sem volt problémám például Rilke Istenével. „Mit teszel majd, Isten, ha meghalok?”, kérdezi egyik költeményében. Rilke elgondolkodik arról, vajon Isten csak akkor létezik-e, ha mi szemléljük őt. Éppígy megkérdezzük: Létezik-e a Hold, ha mi nem nézzük? Hasonlóra tanít minket a kvantumfizika: csak akkor történik valami, ha odanézzünk.

És így van ez Istennel is – a mi képzelődésünk, és ezért létezik?

Meglehet.

Milyen pillanatokban érzi különösen közel magához Istent?

Amikor zenét szerzek, de gyakran akkor is, ha verseket olvasok. A legszebb spirituális élmények azonban egyszerűen megtörténnek. Nem lehet kikényszeríteni őket azzal, hogy azt mondjuk: Most aztán szorgalmasan meditálni fogok. Vannak olyan emberek, akik egész életükben nem gondolkodtak el a spiritualitásról és a meditációról, mégis volt megvilágosodási élményük.

Megvilágosodás – a buddhizmus egyik fogalma...

Sokat olvastam a buddhizmusról, és egyszer megkérdeztem az amerikai zsidó zen-mestert, Bernie Glassmant: Mi a megvilágosodás? Azt felelte: „Pontosan én sem tudom, de azt hiszem, akkor világosodott meg az ember, ha valóban teszi azt, amit tesz.” Ezt óriásinak találom.

Léteznek-e olyan szerzetesi hagyományok, amelyekből tanult valamit?

Igen, a sivatagi atyáktól, az első keresztény szerzetesektől. De az olyan misztikusoktól is, mint Eckhart mester, akit nagyon tiszte-

lek. És egyáltalán azoktól az emberektől, akik birtokában vannak annak az adománynak és képességnek, hogy el tudnak mesélni nekünk valamit abból a kalandból, amelyet belül megélnék. Igen közel áll hozzám az a misztikus felfogás, hogy az ember képes magában megtapasztalni Istent – amennyire ez egyáltalán lehetséges. Évekkel ezelőtt eljutottam a buddhizmuson keresztül a keresztény misztikához.

Ön 2002-ben kilépett a katolikus egyházból. Manapság különösen közel érzi-e magát valamelyik vallási közösséghez?

Ha valaki azt mondaná, hogy katolikus, metodista, síita vagy valami más vagyok, azt csaknem hadüzenetnek érezném. De nagyon összetartozónak érzem magam „a názáreti férfivel”, ahogyan Eugen Drewermann mondja. Drewermann tudatosan beszél „názáreti férfiről”, mivel azt akarja hangsúlyozni, hogy Jézus ember volt, és hihetetlenül szép, nagyszerű eszmét hozott a világra: a szeretet és az együttérzés eszméjét. Az eszme fennmaradt, de az egyházak sajnos nem kezelték túl nagyszerűen. Tehát nagyon is osztani tudom a Jézus és a kereszténység iránti szeretetet, de nem tudom szeretni azt, amit az egyházak műveltek vele.

Ön reflexszerűen vált ateistává?

Bizonyára így volt. De sosem hagytam abba a foglalkozást a csodálatos dolgok iránti vágyakozással. A kabbalisták az örökkévalóval történő foglalkozásnak nevezik ezt: Tökéletlen világban élünk; sejtjük, honnan jöttünk és hol vagyunk, de gondolkodásunkkal nem vagyunk képesek megragadni. Ez a keresés mindig izgalmas volt.

Van-e olyan élménye, amely által eljutott a hitre?

Valamiképpen a börtönben töltött időszakom volt ez. Nem akarok erről dicshimnuszot zengeni ezzel a jelszóval: „Zárások börtönbe magatokat, és meg fogtok világosodni!” De számomra ez esély volt: drogfogyasztásom következtében ugyanis két évet folyamatos parti-

hoz hasonló állapotban töltöttem, teljesen kábulatban éltem. Aztán a börtöncellába kerültem. Szerzetesi cellát készítettek számomra. Ez akkoriban sokat segített nekem.

Úgy élt, mint egy szerzetes?

Kényszerűségből. És így is fogadtam el. Lehetett volna tévém, de lemondtam róla. Még csak nem is olvastam, és végső soron olyasminek éreztem a sok hosszú órát, ami nagyon jót tett nekem.

Ekkor belemerült „a nem-tudás felhőjébe”, ahogy a buddhisták mondják?

Valamiképpen igen. Hiszen ez a legszebb dolog: belemerülni ebbe a felhőbe. Ama ritka pillantok ezek, amikor az alkalmatlankodó értelem végre csöndben van. A gondok és félelmek, a hirtelen felbukkanó

emlékek, amelyeket nem kívánunk. A meditálás megkísérlésének bizonyára köze van ahhoz, hogy az ember szeretné összpontosítani a gondolkodását, és a legszívesebben egy gombnyomással kikapcsolná.

És akkor a felhőben találja magát?

Igen, voltam ilyen helyzetben. Fél évvel ezelőtt eltört a járomcsontom. Nagy fájdalmaim voltak, és éjszaka fölkeltem, meditálni akartam. Tulajdonképpen nagyon ostoba ötlet. Ha az embernek fájdalmai vannak, akkor ez tulajdonképpen nem megy. De egyik pillanatról a másikra eltűntek a fájdalmaim. Ha úgy tetszik, más állapotba kerültem. Tudtam, hogy nem világosodtam meg. De tudtam, mi a megvilágosodás. És ez hihetetlenül kellemes

volt. Tudtam, hogy az ember még arról is lemondhat, hogy föltegye a végső kérdéseket. Ennek ellenére meg fogom tenni, és továbbra is keresni fogom a nagy titkot, a világ magyarázatának kulcsát. De létezik olyan állapot – ezt sejthettem meg –, amelyben az ember hihetetlenül elégedett azzal, hogy semmit sem tud.

Thomas Becker

Forrás: Publik-Forum 2014/20

Konstantin Wecker dalszerző, színész, író, 1947-ben született Münchenben. Drogbirtoklásért 1995-ben letartóztatták, és 2000-ben húsz hónapi felfüggesztett szabadságvesztésre ítélték. A Vatikáni Bank körüli botrányok miatt 2002-ben kilépett a katolikus egyházból.

Hogyan foglalna állást Jézus a jelen égető kérdéseiben?

Azt beszéltük meg, hogy egy szentendrei kis kávézóban találkozunk. A verőfényben még csillogott a kőburkolaton a reggeli eső. A hátsó kerthelyiség egy csendes zugába kértem az asztalt.

Pontosan érkezett, hullámos barna hajáról és rugalmas lépteiről már hamar felismertem. Hihetetlen, de Ő volt az. A formaságokon gyorsan túlestünk, egy-egy pohár vizet kértünk a lábatlankodó pincértől, és azt, hogy ne zavarjanak.

Nem mertem a szemébe nézni.

– Ugye nagyon elrontottunk valamit? – kérdeztem bátortalanul.

– *En ezt nem így mondanám. Egy folyamatban vagytok benne, amely a tudatlanságból a tudatosságba, az individualizmusból az egység felé, az önzésből a teljesebb szeretet felé tart. Miért gondolsz, hogy elrontottatok valamit?*

– Hát? Ahogy elnézem a világot... Mérhetetlen szenvedés van.

– *Pedig én azt mondtam: „Azért jöttem, hogy életek legyen, és bőségben legyen!” Ettől tényleg messze vagytok. De ez egy folyamat, és a változás állandó választásokat igényel tőletek. A szenvedést döntő részben ti okozátok magatoknak.*

– Hagyományos módon Te megszüntetni jöttél a szenvedést, és felvitted a keresztre.

– *Ezt lehet úgy értelmezni, hogy minden tudást, az összes szempontot, mintát átadtam nektek ahhoz, hogy ne kelljen szenvednetek.*

– Akkor csak rosszul értelmeztük valamit?

– *Mondjuk inkább úgy: töredékesen. Az Atyával kapcsolatban is rengeteg a félreértés, sőt erre építettek fel egy egész teológiai rendszert. Így aztán a torz – pontosított: félreértett – istenképtől torz emberek lettetek, és torz viszonyokat hoztok létre.*

– Tehát vissza kell menni a kályháig?

– *Én nem írhatok elő nektek semmit, csak javasolhatok.*

– De mit? Újra kell gombolni a kabátot?

– *Azt kell megérteni, hogy először meg kell ismerni a teremtés, az élet alaptörvényeit, majd abból kell levonni következtetéseket a mindennapi élet számára. Az oksági lánc ma nagyon hiányos a gondolkodásotokban.*

– Mondanál egy példát erre?

– *A civilizált élet kezdetén vagytok, a tulajdonért, a hatalomért, befolyásolásért és más lényegtelen elemekért zajló harcok fázisában. Pedig: „ami van, elég” – ahogy a tónál is mondtam. Pontosabban elég volt, és még ma is lehet változtatni. És különben is: „Keressétek Isten Országát!” Vagy hogy „mindannyian testvérek vagytok”.*

– Hú, de messze vagyunk ettől!

– *És ezeknek a törvényeknek kellene tükröződniük a világi törvényeitekben, azoknak nem elszakítaniuk kelleneteket egymástól, hanem összekötni.*

– Nem értem; mintha egy másik bolygóról jöttél volna! – nevettem zavaromban

– *Mondok példát. A Föld javait nem szabad kisajátítani magáncélokra, vagy: a társadalom jólétéért kellene dolgozni, nem a saját személyes előnyökért.*

– Ez fantazmagória!

– *Nézd meg, milyen világban éltek! Lehet, hogy most fantazmagóriának tűnik, de a „szíve táján” mindenki tudja, hogy enélkül a bajok csak fokozódnak. Mert én nem a kevesek bőségét szeretném, hanem mindenkiét.*

– Igen, azt hiszem, már sokan belátjuk, hogy ha nem tudjuk megváltoztatni a viselkedésünket és az életvitelünket, akkor a civilizációnk törvényszerűen a megsemmisülés felé tart.

– *Ha ezt látod, akkor szinte mindent tudsz már.*

– Foglyai vagyunk saját sztereotípiáinknak, szokásainknak, ha úgy tetszik, a hitünknek.